

SLUŽBENI GLASNIK

GRADA OMIŠA

OMIŠ, 7. veljače 2024. godine

BROJ 2

S A D R Ž A J

Stranica

GRADSKO VIJEĆE:

1. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Grada Omiša.....1
2. Rješenje o razrješenju članova radnih tijela Gradskog vijeća.....3
3. Rješenje o izboru člana Odbora za izbor i imenovanje.....3
4. Rješenje o izboru predsjednika Odbora za Statut i Poslovnik.....4
5. Rješenje o izboru člana Odbora za suradnju s općinama, gradovima i županijama.....4
6. Rješenje o izboru predsjednika Odbora za pritužbe i predstavke.....4
7. Rješenje o izboru predsjednika Odbora za komunalna pitanja, urbanizam i zaštitu okoliša.....4
8. Rješenje o izboru člana Povjerenstva za procjenu šteta nastalih djelovanju elementarnih nepogoda.....5

GRADONAČELNIK:

9. Program mjera obvezatne preventivne dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije na području Grada Omiša u 2024. godini.....5
10. Provedbeni plan obvezatne preventivne dezinskcije i deratizacije na području Grda Omiša u 2024. godini.....14

Na temelju članka 66. Zakona o gospodarenju otpadom ("Narodne novine", broj 84/21, 142/23) i članka 30. Statuta Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 4/09, 9/10, 2/13, 10/13, 1/18, 8/18 i 2/21), Gradsko vijeće Grada Omiša na 26. sjednici, održanoj 6. veljače 2024. godine, donijelo je

ODLUKU

o izmjenama i dopunama Odluke o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Grada Omiša

Članak 1.

U Odluci o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 9/22), u članku 11., stavak 4. mijenja se i glasi:

"Primopredaju biootpada do izgradnje kompostane ili drugog odgovarajućeg postrojenja za obradu biootpada ili do ugovaranja preuzimanja biootpada od Davatelja javne usluge putem trećih osoba, Davatelj javne usluge neće obavljati ili će tu uslugu ograničiti na određen broj Korisnika."

Članak 2.

U članku 22., stavak 1. iza riječi "i putem" dodaje se riječ "nadzemnih". Stavak 5. istog članka se briše.

Članak 3.

U članku 23., stavak 1. mijenja se i glasi:

"Za prikupljanje miješanog komunalnog otpada, biootpada, te ostalog reciklabilnog otpada, Davatelj javne usluge osigurava Korisnicima spremnike sljedećih standardnih veličina:

- spremnik volumena 80 litara;
- spremnik volumena 120 litara;
- spremnik volumena 240 litara;
- spremnik volumena 660 litara;
- spremnik volumena 770 litara;
- spremnik volumena 1.100 litara;
- vrećice volumena 30 litara;
- vrećice volumena 60 litara;
- vrećice volumena 80 litara;
- polu podzemni ili nadzemni spremnik volumena 2.000 litara;

- polu podzemni spremnik volumena 3.000 litara;
- polu podzemni spremnik volumena 5.000 litara;
- cilindrični spremnik s automatskom evidencijom deponiranja volumena 25 litara.”

Članak 4.

Članak 52. mijenja se i sada glasi:

“Cijena obvezne minimalne javne usluge za korisnika kategorije kućanstvo jedinstvena je na čitavom području primjene ove Odluke, a iznosi:

8,80 eura mjesečno (66,30 kn mjesečno), bez PDV-a.

Cijena obvezne minimalne javne usluge za korisnika koji nije kućanstvo jedinstvena je na čitavom području primjene ove Odluke, a iznosi:

200,00 eura (1.506,90 kn mjesečno), bez PDV-a.”

Članak 5.

U članku 67., stavak 5. mijenja se i glasi:

Raspon visine ugovorne kazne određen je tablicom kako slijedi:

Ugovorna kazna	Iznos kazne (kn)
Korisnik ne predaje otpad Davatelju javne usluge, a utvrdi se da koristi nekretninu	Iznos mjesečne MJU za tu kategoriju Korisnika pomnožen s brojem mjeseci za koje se utvrdi prekršaj
Korisnik odbija zadužiti spremnik za MKO	Iznos godišnje MJU za tu kategoriju Korisnika
Korisnik nije omogućio Davatelju usluge pristup spremniku na mjestu primopredaje otpada kad to mjesto nije na javnoj površini	20,00 eura (150,69 kn)
Korisnik koji nije kućanstvo koji povremeno koristi nekretninu, a utvrdi se da koristi uslugu, tj. preda otpad izvan tog razdoblja	Mjesečni iznos MJU uvećan za količinu predanog otpada prema Cjeniku komunalnih usluga društva
Korisnik odlaže miješani komunalni otpad i/ili biootpad izvan spremnika za miješani komunalni otpad i/ili biootpad	10,00 eura (75,35 kn)
Korisnik odlaže problematični otpad u spremnike za miješani komunalni otpad ili druge spremnike namijenjene reciklabilnom otpadu	100,00 eura (753,45 kn)
Poklopac spremnika Korisnika ne može se u potpunosti zatvoriti pri odvozu otpada	Dodatnih 50 % vrijednosti MKO volumena zaduženog spremnika
Korisnik sabija otpad u spremnik ili uređaj za mjerenje otpada na način da se oni ne mogu gravitacijski isprazniti	5,00 eura (37,67 kn)
Korisnik je sa spremnika uklonio/oštetio sustav za očitavanje i digitalnu evidenciju preuzimanja spremnika	45,00 eura (339,05 kn)
Uz zaduženi spremnik Korisnika nalazi se rasuti otpad, otpad odložen u vrećice koje nisu od Davatelja javne usluge ili su odložene druge vrste otpada bez prethodne najave Davatelju javne usluge (EE otpad, glomazni otpad i sl.)	Ovisno o vrsti otpada 10,00 - 45,00 eura (75,35 – 339,05 kn)
Koristan komunalni otpad nije razvrstan u vrećicama/ spremnicima na način predviđen ovom Odlukom	10,00 eura (75,35 kn)

Ugovorna kazna	Iznos kazne (kn)
Korisnik u vrećice/spremnike za reciklabilni otpad odlaže miješani komunalni otpad	40,00 eura (301,38 kn)
Korisnik kompostira otpad na neprimjeren način	30,00 eura (226,04 kn)
Korisnik odlaže glomazni otpad na javnu površinu bez prethodnog dogovora s Davateljem javne usluge	100,00 eura (753,45 kn)

Članak 6.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku Grada Omiša".

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradsko vijeće

KLASA: 363-01/22-01/239
URBROJ: 2181-7-05-01/1-24-24
Omiš, 6. veljače 2024. godine

Predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA
Zvonko Močić, dr. med., v.r.

III.

Ovo Rješenje objaviti će se u "Službenom glasniku Grada Omiša".

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradsko vijeće

KLASA: 024-02/24-01/04
URBROJ: 2181-7-03/1-23-3
Omiš, 6. veljače 2024. godine

Predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA
Zvonko Močić, dr. med., v.r.

Temeljem članka 30. Statuta Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 4/09, 9/10, 2/13, 10/13, 1/18, 8/18 i 2/21) a u vezi sa člankom 28. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 6/09, 2/13, 1/18, 8a/20 i 2/21), Gradsko vijeće Grada Omiša na 26. sjednici, održanoj 6. veljače 2024. godine, donijelo je

RJEŠENJE o razrješenju

I.

LOVRENKA KOVAČIĆ BUĆAN razrješava se dužnosti u radnim tijelima Gradskog vijeća Grada Omiša i to kao:

- članice Odbora za izbor i imenovanje,
- predsjednice Odbora za Statut i Poslovnik,
- predsjednice Odbora za pritužbe i predstavke,
- članice Odbora za komunalna pitanja, urbanizam i zaštitu okoliša.

II.

KARLO VUKASOVIĆ razrješava se dužnosti u radnim tijelima Gradskog vijeća Grada Omiša i to kao:

- člana Odbora za suradnju s općinama, gradovima i županijama,
- člana Povjerenstva za procjenu šteta nastalih djelovanjem elementarnih nepogoda.

Temeljem članka 30. Statuta Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 4/09, 9/10, 2/13, 1/18, 8/18 i 2/21), a u vezi sa člankom 28. i člankom 33. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 6/09, 2/13, 1/18, 8a/20 i 2/21), Gradsko vijeće Grada Omiša na 26. sjednici, održanoj 6. veljače 2024. godine, donijelo je

RJEŠENJE o izboru člana Odbora za izbor i imenovanje Gradskog vijeća Grada Omiša

I.

MARTIN BAŠIĆ bira se za člana Odbora za izbor i imenovanje Gradskog vijeća Grada Omiša.

II.

Ovo Rješenje objaviti će se u "Službenom glasniku Grada Omiša".

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradsko vijeće

KLASA: 024-02/24-01/04
URBROJ: 2181-7-03/1-24-4
Omiš, 6. veljače 2024. godine

Predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA
Zvonko Močić, dr. med., v.r.

Temeljem članka 30. Statuta Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 4/09, 9/10, 2/13, 1/18, 8/18 i 2/21), a u vezi sa člankom 28. i člankom 34. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 6/09, 2/13, 1/18, 8a/20 i 2/21), Gradsko vijeće Grada Omiša na 26. sjednici, održanoj 6. veljače 2024. godine, donijelo je

RJEŠENJE o izboru predsjednika Odbora za Statut i Poslovnik

I.

IVANA VULIĆ IVANAC bira se za predsjednicu Odbora za Statut i Poslovnik Gradskog vijeća Grada Omiša.

II.

Ovo Rješenje objaviti će se u "Službenom glasniku Grada Omiša".

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradsko vijeće

KLASA: 024-02/24-01/04
URBROJ: 2181-7-03/1-24-5
Omiš, 6. veljače 2024. godine

Predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA
Zvonko Močić, dr. med., v.r.

Temeljem članka 30. Statuta Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 4/09, 9/10, 2/13, 1/18, 8/18 i 2/21), a u vezi sa člankom 28. i člankom 36. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 6/09, 2/13, 1/18, 8a/20 i 2/21), Gradsko vijeće Grada Omiša na 26. sjednici, održanoj 6. veljače 2024. godine, donijelo je

RJEŠENJE o izboru člana Odbora za suradnju s općinama, gradovima i županijama

I.

ROKO GUZIĆ bira se za člana Odbora za suradnju s općinama, gradovima i županijama Gradskog vijeća Grada Omiša.

II.

Ovo Rješenje objaviti će se u "Službenom glasniku Grada Omiša".

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradsko vijeće

KLASA: 024-02/24-01/04
URBROJ: 2181-7-03/1-24-6
Omiš, 6. veljače 2024. godine

Predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA
Zvonko Močić, dr. med., v.r.

Temeljem članka 30. Statuta Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 4/09, 9/10, 2/13, 1/18, 8/18 i 2/21), a u vezi sa člankom 28. i člankom 37. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 6/09, 2/13, 1/18, 8a/20 i 2/21), Gradsko vijeće Grada Omiša na 26. sjednici održanoj 6. veljače 2024. godine, donijelo je

RJEŠENJE o izboru predsjednice Odbora za pritužbe i predstavke

I.

SIMONA JURJEVIĆ bira se za predsjednicu Odbora za pritužbe i predstavke Gradskog vijeća Grada Omiša.

II.

Ovo Rješenje objaviti će se u "Službenom glasniku Grada Omiša".

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradsko vijeće

KLASA: 024-02/24-01/04
URBROJ: 2181-7-03/1-24-7
Omiš, 6. veljače 2024. godine

Predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA
Zvonko Močić, dr. med., v.r.

Temeljem članka 30. Statuta Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 4/09, 9/10, 2/13, 1/18, 8/18 i 2/21), a u vezi sa člankom 28. i člankom 38. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 6/09, 2/13, 1/18, 8a/20 i 2/21), Gradsko vijeće Grada Omiša na 26. sjednici, održanoj 6. veljače 2024. godine, donijelo je

RJEŠENJE

o izboru predsjednika Odbora za komunalna pitanja, urbanizam i zaštitu okoliša

I.

NIKOLA TIJARDOVIĆ bira se za predsjednika Odbora za komunalna pitanja, urbanizam i zaštitu okoliša Gradskog vijeća Grada Omiša.

II.

Ovo Rješenje objaviti će se u "Službenom glasniku Grada Omiša".

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradsko vijeće

KLASA: 024-02/24-01/04
URBROJ: 2181-7-03/1-24-8
Omiš, 6. veljače 2024. godine

Predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA
Zvonko Močić, dr. med., v.r.

Temeljem članka 30. Statuta Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 4/09, 9/10, 2/13, 1/18, 8/18 i 2/21), a u vezi sa člankom 28. i člankom 40. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Omiša ("Službeni glasnik Grada Omiša", broj 6/09, 2/13, 1/18, 8a/20 i 2/21), Gradsko vijeće Grada Omiša na 26. sjednici, održanoj 6. veljače 2024. godine, donijelo je

RJEŠENJE

o izboru člana Povjerenstva za procjenu šteta nastalih djelovanjem elementarnih nepogoda

I.

ROKO GUZIĆ bira se za člana Povjerenstva za procjenu šteta nastalih djelovanjem elementarnih nepogoda Gradskog vijeća Grada Omiša.

II.

Ovo Rješenje objaviti će se u "Službenom glasniku Grada Omiša".

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradsko vijeće

KLASA: 024-02/24-01/04
URBROJ: 2181-7-03/1-24-9
Omiš, 6. veljače 2024. godine

Predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA
Zvonko Močić, dr. med., v.r.

Na temelju članka 5., stavka 2. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Narodne novine", broj 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20 i 143/21) te Prijedloga programa Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije za područje Grada Omiša u 2024. godini, od 11. prosinca 2023. godine, Gradonačelnik Grada Omiša dana 25. siječnja 2024. godine, donosi

PROGRAM MJERA

obvezatne preventivne dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije na području Grada Omiša u 2024. godini

Ovim Programom utvrđuju se mjere, izvršitelji programa, sredstva i rokovi provedbe mjera dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije (u daljnjem tekstu DDD) kao mjere zaštite pučanstva od zaraznih bolesti čije je provođenje od javnozdravstvene važnosti za Grad Omiš.

I. OPĆE ODREDBE

Sukladno članku 4. i 10. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti Grad Omiš obavezan je osigurati provođenje DDD mjera kao mjera zaštite pučanstva od zaraznih bolesti te osigurati sredstva za njihovo provođenje, kao i stručni nadzor nad provođenjem tih mjera.

Sukladno članku 7., stavku 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti svaka pravna i fizička osoba obvezna je postupati sukladno mjerama za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti određenim ovim Programom mjera i propisima donesenim na temelju Zakona.

Zaštita pučanstva od zaraznih bolesti ostvaruje se obveznim mjerama za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti, tj:

- općim DDD mjerama,
- posebnim DDD mjerama,
- sigurnosnim DDD mjerama – protuepidemijska DDD i
- ostalim mjerama.

A. Opće DDD mjere.

Opće DDD mjere kao obvezne mjere zaštite pučanstva od zaraznih bolesti provode se na osnovi članka 10. i 11. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije ("Narodne novine", broj 35/07). Opće DDD mjere provode se u svim objektima koji podliježu sanitarnom nadzoru iz članka 10., stavka 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, sukladno

članku 30., stavku 2. Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije.

B. Posebne DDD mjere.

Posebne DDD mjere provode se na temelju članka 5., 23. i 24. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i ovog Programa. Posebne DDD mjere provode zdravstvene ustanove i druge pravne osobe ako za obavljanje te djelatnosti imaju odobrenje ministra nadležnog za zdravstvo sukladno članku 5. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti. Izvođači DDD mjera za Grad Omiš su CIAN d.o.o. (temeljem ugovora KLASA: 406-01/22-01/03; URBROJ: 2181-07-5-23-GU2 od 26. listopada 2023. godine (sve temeljem okvirnog ugovora KLASA: 406-02/22-01/03; URBROJ: 2181-07-2-22 od 8. studenog 2022. godine)) u daljnjem tekstu Izvođač DDD mjera, koji mora ispunjavati uvjete propisane Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva i u skladu s Pravilnikom o načinu provedbe obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije ("Narodne novine", broj 35/07).

C. Protuepidemijske DDD mjere.

Sukladno članku 47., stavku 1. i 2. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti protuepidemijske DDD mjere provode se kao sigurnosne i obvezne mjere na osnovi naredbe ministra nadležnog za zdravstvo, a na prijedlog Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, odnosno radi zaštite pučanstva Grada Omiša od unošenja te sprečavanja i suzbijanja kolere, kuge, virusnih hemoragijskih groznica, žute groznice i drugih zaraznih bolesti.

D. Ostale mjere.

Sukladno Zakonu ostale mjere zaštite pučanstva od zaraznih bolesti provode se u slučaju pojave epidemije ili elementarnih nesreća; prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba te bolničkih infekcija.

II. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA NA TERENU

Koristeći podatke i uvid u situaciju iz ranijih provedbi DDD mjera na području Grada Omiša možemo reći da se deratizacija provodi svaku godinu kroz dvije sustavne deratizacije. Obrađuju se stambeni objekti, kanalizacijski sustav, divlji deponiji, zapuštene površine i druge javne površine (okolica tržnica, ribarnica i spremnika za smeće, dijelovi obale mora) gdje postoje uvjeti za razvoj

glodavaca na način neškodljiv ljudima i neciljanim vrstama sukladno zakonskim propisima. Akcije se provode zbog javno-zdravstvenog rizika uslijed povećane infestacije štetnim glodavcima.

Dezinfekcija komaraca se provodi svaku godinu kroz ljetnju sezonu aktivnosti komaraca putem edukativnih, larvicidnih i adulticidnih (sustavnih s vozilom) akcija. Akcije se provode zbog javno-zdravstvenog rizika uslijed povećane infestacije komarcima.

Tijekom toplih mjeseci povećana je infestacija muhama u naseljima. Osnovna mjera suzbijanja muha u gradskoj sredini je adekvatni i redoviti odvoz i zbrinjavanje organskog otpada te zatrpavanje deponija otpada. Spomenute mjere sanitacije koje se provode na ovom području ipak se pokazuju nedovoljne za kontrolu muha na zadovoljavajućoj razini. Ukoliko se pored toga ne održava redovito pranje kontejnera za prikupljanje smeća pribjegava se dodatnim akcijama obrade kontejnera.

Mjere koje se provode na javnim površinama i u javnim individualnim objektima financiraju se i nadziru od strane Grada Omiša. Provedba preventivnih mjera deratizacije u ostalim objektima iz članka 10., stavka 1. Zakona financiraju iz sredstava trgovačkih društava, ustanova i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost osobnim radom.

Ukoliko postoje mogućnosti Nastavni zavod za javno zdravstvo predlaže Gradu Omišu pokretanje baze podataka o ekološkim nišama i odnosno, o zabilježenim žarištima. Vlasnik baze podataka bi bio nositelj Programa mjera, tj. Grad Omiš i on odlučuje da li će baza podataka biti kompjuterizirana i hoće li istu izraditi u organizaciji vlastite ili unajmljene informatičke podrške ili će izradu baze prepustiti nadležnom Zavodu za javno zdravstvo uz uvjet da Zavodu osigura potrebne podatke za izradu početne baze. Nadležni Zavod za javno zdravstvo bi sudjelovao u izradi početne baze podataka kao stručna podrška. Baza podataka morala bi uvijek biti dostupna za korištenje nadležnom Zavodu za javno zdravstvo radi provedbe stručnog nadzora, analize stanja te ažuriranja podataka. Podaci u bazi podataka bi se redovito nadopunjavali elektroničkim putem. Početnu bazu podataka ne može izađivati ovlaštenu izvoditelj jer se baza podataka mora iz godine u godinu ažurirati bez obzira koji ovlaštenu izvoditelj provodi obvezne DDD mjere kao posebne mjere na području Grada Omiša. Podaci za ažuriranje baze podataka bi se dobivali iz anketa koje se popunjavaju na terenu tijekom provedbe mjera, lociranjem žarišta zbog dojava

građana i poziva za provedbu mjera, terenskim izvidima, itd. Probnu bazu bi bilo moguće pokrenuti na Google platformi.

III. SVRHA I CILJ PROVEDBE

MJERA SUZBIJANJA ŠTETNIKA OD JAVNOZDRAVSTVENE VAŽNOSTI NA PODRUČJU GRADA OMIŠA, VRSTE I EPIDEMIOLOŠKI ZNAČAJ

Obvezna DDD kao posebna mjera provodi se radi sprečavanja pojave i suzbijanja širenja zaraznih bolesti koje uzrokuju patogeni mikroorganizmi, štetni člankonošci (Arthropoda) i štetni glodavci na svim površinama, prostorima i u svim objektima iz članka 10., stavka 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti. Obvezna DDD kao posebna mjera provodi se kao:

1. **Preventivna DDD** kao posebna mjera koja se provodi radi uklanjanja rizika od pojave i prijenosa zaraznih bolesti, uklanjanja šteta koje nastaju uništavanjem i onečišćenjem hrane te sprečavanja kontaminacije stambenih i gospodarskih objekata pod sanitarnim nadzorom koje uzrokuju mikroorganizmi, štetni člankonošci (Arthropoda) i štetni glodavci.
2. **Obvezna preventivna DDD** kao posebna mjera koja se provodi radi suzbijanja širenja zaraznih bolesti u objektima koji podliježu sanitarnom nadzoru, suzbijanja širenja zaraznih bolesti u prometnim sredstvima, brodovima i sl., te suzbijanja širenja zaraznih bolesti u skladištima hrane.

Cilj Programa mjera je planiranje sustavnih, organiziranih i integralnih mjera uništavanja patogenih mikroorganizama te suzbijanja štetnih člankonošaca (Arthropoda) i štetnih glodavaca, odnosno kombinaciju preventivnih i kurativnih mjera s konačnim ciljem postizanja smanjenja, zaustavljanja rasta i razmnožavanja ili potpunog uklanjanja prisustva mikroorganizama, štetnih člankonošaca (Arthropoda) i štetnih glodavaca uzročnika ili prijenosnika zaraznih bolesti ujednačeno i pravovremeno na području Grada Omiša.

1. PROVEDBA PREVENTIVNIH MJERA

Provođenje preventivnih mjera temeljni je preduvjet za uspješnu kontrolu štetnika na nekom području. Njihov cilj je stvaranje takvih uvjeta sredine koji smanjuju kapacitet okoliša za razvoj štetnika na nekom području, sprečavaju im pristup izvorima hrane, vode i skloništa kao temeljnih uvjeta preživljavanja svake biološke vrste. U tu svrhu Odlukom o komunalnom redu Grada Omiša obvezuju se:

- sve građane, pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost, tj. općenito sve one kojima su dostupne otvorene površine ili nastambe;
- javne subjekte i privatne rukovoditelje, odgovorne osobe ili sve one koji raspolažu riječnim nasipima, ivičnjacima, plovnim putovima, neobrađenim i napuštenim površinama;
- vlasnike, korisnike ili one subjekte koji raspolažu odlagalištima i industrijskim, obrtničkim i trgovačkim djelatnostima, s posebnim osvrtom na uništavanje imovine i skladištenje recikliranog materijala;
- javne subjekte i privatne voditelje, rukovoditelje ili odgovorne osobe koje raspolažu sa spremnicima (kontejnerima, kantama) namijenjenima prikupljanju krutog komunalnog otpada;
- sve vlasnike, upravitelje i voditelje životinjskih farmi, farmi rasadnika, staklenika, skladišta biljaka i cvijeća, poljoprivrednih dobara koji se nalaze u blizini Grada Omiša.

Osnovni naputci za sanacijsko-sanitacijske mjere u okolišu su:

- Ulice, trgovi, javna i privatna dvorišta, kuće i njihove okućnice, otkriveni tereni i njihovi pripadajući dijelovi u gradu i selu (ruralni i šumski tereni) trebali bi se održavati na takav način kako bi oborinske vode ili vode drugog podrijetla mogle otjecati bez mogućnosti stvaranja stagnacije ili baruštine.
- U okruženjima gdje žive i borave ljudi (terase, vrtovi, parkovi idr.) treba izbjegavati nakupljanje vode uklanjanjem svake vrste potencijalnog recipijenta za razvoj ličinki komaraca kao npr. kante, kantice, bačve, posude itd.
- U vrtovima i dvorištima, mjesta gdje se nakuplja kišnica treba pregledavati, a posude u kojima se nakuplja voda kao tanjurići ispod vaza za cvijeće, posude iz kojih životinje (domaći ljubimci) piju vodu i dr., treba periodički prazniti i čistiti svakih 7 dana.
- Fiksne recipijente za vodu kao npr. kade, bačve i posude za zalijevanje vrtova, treba pokriti s pokrovima od plastike ili sličnog nepromočivog materijala ili mrežom protiv komaraca.
- U male ukrasne fontane u vrtovima – parkovima treba umetnuti ribice gambuzije.
- Sve spremnike i ostale materijale (npr. plastične folije) treba odlagati na način kako bi se izbjeglo nakupljanje kišnice.
- Sve eventualne spremnike vode treba pravilno i čvrsto zatvoriti poklopcem.

- Unutar groblja, gdje nema vode tretirane larvicidnim sredstvima, vaze za cvijeće se moraju puniti vlažnim pijeskom ili se voda za vazu mora tretirati nekim larvicidnim proizvodom pri svakoj zamjeni cvijeća; u slučaju kad se upotrebljava umjetno cvijeće, vaza i dalje mora biti napunjena vlažnim pijeskom ili šljunkom ako je na otvorenome, osim toga sve posude koje se povremeno koriste za cvijeće i zalijevanje moraju se odlagati na način kako bi se izbjeglo nakupljanje vode u slučaju kiše.
- Svaku pneumatsku gumu u dolasku i u odlasku potpuno isprazniti od eventualnog sadržaja vode. Pneumatske gume trebalo bi, nakon što smo ih ispraznili od vode, složiti u piramide i preslagivati svakih 15 dana; pokriti ih nepropusnim pokrivalom na način kako bi se onemogućilo nakupljanje vode.
- Treba provesti dezinfekciju pneumatskih guma koje nisu pokrivene unutar 7 dana nakon bilo koje oborine sa sintetskim piretroidima. Dezinfekcija se treba napraviti s raspršivačem koji raspršuje čestice dijametra ne manjeg od 100 mikrona. Nadležnom Zavodu za javno zdravstvo treba poslati obavijest o datumu i satu u kojem će se provesti dezinfekcija, kao i o korištenom sredstvu. U slučaju prisutnosti larvi i/ili krilatica komarca vrste *Aedes albopictus* u unutrašnjosti deponija pneumatskih guma, utvrđenog prilikom kontrole infestacije, treba provesti dodatne tretmane dezinfekcije.
- Pneumatske gume koje se ne upotrebljavaju ili koje su neupotrebljive treba eliminirati. Nakon bilo koje oborine u razdoblju od maksimalno 7 dana trebaprovести dezinfekciju pneumatskih guma koje nisu pokrivene i to uporabom sintetskih piretroida.
- Treba spriječiti ishranu muha i/ili štetnih glodavaca na smeću i raznoraznim organskim otpacima zatvaranjem spremnika za smeće, primjerenom pohranom otpadaka, pravodobnim prijevozom, propisnim odlaganjem smeća (zatrpavanjem) te sanitacijom svekolikog ljudskog okoliša u što spada i uklanjanje izbačenih naku-pina morskih trava na obalnom rubu, sagnjilog voća ili organskih otpadaka nastalih u tijeku industrijske prerade.
- Treba spriječiti hranjenje muha na ljudskim ekskrementima zatvaranjem zahoda, septičkih jama, kanalizacije i kloaka. Treba onemogućiti prehranu muha na gnoju ili balegi, sušenjem balege (odvođenje tekućine), odstranjivanjem ili prekrivanjem uskladištene balege, zakopavanjem

balege ili slaganjem u hrpe pokrivene plastičnim pokrovom.

- Treba zabraniti onečišćavanje javnih površina fekalnim materijalom životinjskog ili humanog porijekla.

2. PATOGENI MIKROORGANIZMI

Planirano, organizirano, pravovremeno i sustavno suzbijanje patogenih mikroorganizma, štetnih člankonošaca i štetnih glodavaca od javnozdravstvene važnosti za Grad Omiš su:

2.1. Epidemiološki značaj: Mikroorganizmi (uključujući bakterije, viruse, gljivice, parazite itd.) uzrokuju vrlo široki spektar bolesti od kojih se mnoge mogu spriječiti i/ili suzbijati prekidanjem lanca prijenosa, odnosno dezinfekcijom izvora zaraze ili objekta/medija prijenosa.

2.2. Cilj uništavanja patogenih organizama je sprečavanje pojave ili suzbijanje zaraznih bolesti koje uzrokuju patogeni mikroorganizmi, a provodi se uvijek i na svim mjestima gdje postoji rizik od prenošenja istih, tj.:

- tijekom elementarnih nepogoda;
- tijekom izljeva kanalizacije;
- tijekom masovnih skupova;
- tijekom prolijevanja ili rasapa infektivnog materijala;
- tijekom zbrinjavanja infektivnog otpada i sl.;
- u svim drugim slučajevima gdje postoji epidemiološka indikacija.

2.3. Vrsta mjere radi ostvarivanja cilja:

- preventivna dezinfekcija radi sprečavanja pojave zaraznih bolesti,
- u slučaju pojave zaraznih bolesti kao obvezatna preventivna dezinfekcija.

Preventivne mjere koje se provode radi smanjenja rizika od pojave legionarske bolesti u sredstvima javnog prijevoza, hotelsko-ugostiteljskim objektima te svim drugim objektima od javne namjene provode se sukladno naputcima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. U slučaju pojave legionele poduzimaju se zakonom propisane preventivne i protuepidemijske mjere.

3. PRIJENOSNICI ZARAZNIH BOLESTI

3.1. Komarci

3.1.1. Epidemiološki značaj: prijenosnici malarije, žute groznice, Denga virusa, ARBO virusnih infekcija, virusa Japanskog encefalitisa, West Nile virusa, Murrey Valley virusa, virusa St. Louis encefalitisa, Bunyavirusa, virusa Rift Valley groznice i filarijaze.

3.1.2. Cilj suzbijanja komaraca i njihovih razvojnih oblika jest sprečavanje izazivanja pojave zaraznih bolesti pučanstva; smanjenje kožnih problema, urtika, eritema, alergijskih promjena nastalih ubodima komaraca i sekundarnih infekcija zbog oštećenja kože nastalog češanjem i grebenjem te izazivanja smetnji pri normalnom odvijanju svakodnevnih aktivnosti domicilnog pučanstva i turista.

3.1.3. Vrsta mjere radi ostvarivanja cilja: Preventivna dezinfekcija kao posebna mjera na području Grada Omiša.

3.1.4. Trenutno stanje i prioriteti

Na širem splitskom području od zabilježenih 16 vrsta komaraca, na području Grada Omiša za suzbijanje su značajne dvije vrste komaraca: tigrasti komarac (*Aedes albopictus* Skuse, 1894) i obični komarac (*Culex pipiens*) koji su značajni molestanti te prenose ili su potencijalni prijenosnici uzročnika zaraznih bolesti (Virus Zapadnog Nila, Chikungunya, Dengue i dr.).

Na području Grada Omiša u ljetnoj sezoni bilježe se molestiranja tigrastim komarcem. Do sada se pokazalo kako preventivne mjere i larvicidna dezinfekcija ne uspijevaju spriječiti razvoj odraslih komaraca do te mjere da oni ne predstavljaju javnozdravstveni problem. Stoga se i dalje pribjegava primjeni ograničenih akcija adulticidnih dezinfekcija komaraca s vozila u kojima se tretiraju površine uz prometnice u slučajevima povećane brojnosti komaraca. Akcijama se postiže ograničeno i privremeno smanjenje brojnosti komaraca jer se ne suzbijaju direktno komarci u leglima. Na žalost glavni problem su legla komaraca koja su nedostupna za obradu ili sanaciju na privatnim posjedima. Prema ovim leglima moguće je djelovati edukativnom kampanjom i tražiti razumijevanje građana za održavanje privatnih posjeda bez legla komaraca. Stoga Zavod i izvoditelji mjera distribuiraju letke i nastaviti će s praksom dijeljenja letaka i savjetovanja građana za suzbijanje legla komaraca. U tu svrhu aktiviran je i djeluje govorni automat za savjete o suzbijanju komaraca na broju 0800 300 100.

3.1.4.1. Utvrđivanje i obilježavanje područja infestacije, popisivanje žarišta, povremeni nadzor i utvrđivanje stanja s komarcem vrste *Aedes albopictus*.

Potrebno je zabilježiti žarišta za koja se pokaže da su stalni – značajni “proizvođači” komaraca. Posebno ona koja su dostupna za intervencije i nadzor.

3.1.4.2. Način suzbijanja komaraca

Suzbijanje komaraca, provodi se na 4 razine, vodeći stalnu brigu o očuvanju biološke raznolikosti područja:

Sanacijski postupci se temelje na sustavnom uklanjanju ili smanjivanju uvjeta za razvoj i razmnožavanje komaraca te otklanjanju ekoloških niša na području provedbe Programa suzbijanja komaraca. Stoga će Grad Omiš po potrebi poduzeti sanacijsko - sanitacijskih postupke kojima bi se smanjili uvjeti za razvoj i razmnožavanje komaraca kao što su zatrpavanja umjetno stvorenih bara i lokvi, povećanja protočnosti ustajalih voda, uklanjanje barijera u protočnosti nakapnog (oborinskog) sustava te uklanjanje svih drugih recipijenata oborinskih voda uključujući vaze na grobljima te uklanjanja krutog otpada pogodnog za nakupljanje vode.

Provođenjem zdravstvenog odgoja lokalnog stanovništva. Edukacija lokalnog stanovništva provodi se distribucijom informativno-edukativnih materijala o komarcima kao vektorima zaraznih bolesti čime se utječe na individualno uklanjanje ekoloških niša komaraca. Pučanstvo se informira i putem lokalnih medija. Od 2008. godine aktivan je besplatni informativni telefon/automat 0800 300 100 koji je pokrenuo Zavod, a na kojem se građani informiraju o problematici komaraca i na kojem mogu prijaviti probleme s komarcima (žarišta) na području Grada Omiša.

Biološke mjere suzbijanja. Učinkovito suzbijanje može se postići uvođenjem (gdje je to primjereno) predatora ličinki komaraca, ribice *Gambusia holbrooki*, u vodene nakupine (lokve). Pretpostavlja se da se ova ribica u našim vodama održala još od vremena antimalarične borbe. Mogu se također i primijeniti dozvoljeni larvicidni pripravci, ukoliko ih ima na tržištu, na bazi *Bacillus thuringiensis* var. *israelensis* intezitetom obrade svaka 3 tjedna u sezoni od trenutka pozitivnog nalaza, što ne izaziva štete za neciljane vrste u čistim ili obraslim vodama.

Kemijske mjere suzbijanja provode se:

- a) **Primjenom regulatora rasta** u obliku tekućine, granula ili sporo-oslobađajućih briketa bez šteta za neciljane vrste u vodama u kojima nije razvijena druga entomofauna osim komaraca.
- b) **Primjenom insekticidnih larvicida** za obradu različitih vodenih nakupina i recipijenata, ovisno o protočnosti, svaka 3 do 4 tjedna od trenutka pozitivnog nalaza prema naputcima proizvođača te vrsti, namjeni, stupnju zagađenosti i dubini vodenih površina. Sukladno navedenim postupcima treba trajno educirati pučanstvo

kako su sustavne larvicidne mjere suzbijanja (ukoliko je moguće osigurati dostatan obuhvat i dinamiku provedbe) znakovito učinkovitije i ekološki prihvatljivije u smislu očuvanja biološke raznolikosti korisne faune kopna što ovisi o dostupnosti legla komaraca za obradu i mogućnosti obuhvata svih legla što je u većim naseljima teško osigurati. Pregled potencijalnih legla i načini njihove obrade:

- **Slivnici oborinskih voda.** Slivnici u kojima duže vrijeme zaostaje voda mogu biti legla komaraca. U tom slučaju obrađuju se preparatima na bazi IGR ili B.t.i. Početak larvicidne obrade određuje se prema temperaturi vode i pojavi larvi komaraca od svibnja do rujna. Važno je akcije provesti dok se ličinke komaraca nalaze u ranim razvojnim stadijima naročito ako se suzbijaju preparatima na bazi B.t.i. ili regulatorima rasta.
- **Septičke/crne jame.** Septičke jame mogu generirati veliki broj komaraca ukoliko imaju tehničke nedostatke kao što je nepostojanje gustih mreža na odušcima ili prisustvo pukotina na samim jamama. Ovaj je problem prisutan u naseljima i gradskim predjelima koji nemaju riješen kanalizacijski sustav. Crne jame koje nisu hermetički zatvorene mogu također generirati komarce. Septičke i crne jame obrađivat će se jednim od kemijskih larvicida: IGR larvicidi (regulatori rasta ili inhibitori sinteze hitina) kao što je diflubenzuron ili larvicidi na bazi spora *Bacillus thuringiensis israelensis* (B.t.i.).
- **Potoci i kanali oborinskih voda.** Slabo protočni dijelovi potoka (izolirani džepovi) registrirani su također kao generatori larvi komaraca. Ovdje treba naglasiti kako postoji izvjesna dinamika s obzirom na protočnost. Naime, neki su potoci/kanali u najvećem dijelu godine protočni, dok su drugi suhi. U kišnim razdobljima zbog opisanih razloga dolazi do stvaranja nakupina vode od kojih su neke zasićene organskim tvarima što stvara povoljne uvjete za razmnožavanje komaraca. Budući za veći dio potoka nije moguće unaprijed predvidjeti broj i mikro-lokacije povremenih žarišta, potrebno je pri svakoj larvicidnoj dezinfekciji pojedinačno pretražiti svaki od ovih kanala te zatečene nakupine vode obraditi biološkim larvicidima ukoliko je voda u takvim dijelovima izolirana od ostatka potoka, kao što je biološki preparat sa sporama *Bacillus thuringiensis var. israelensis* za sve nakupine čiste, nezagađene vode zbog svog selektivnog učinka i neškodljivosti za neciljane vrste. Kanali oborinske i otpadne vode mogu se obraditi

IGR larvicidima. Izolirani dijelovi vode nalaze se samo na pojedinim mikro-lokacijama pa se u ovom segmentu dezinfekcije najviše može napraviti preventivnim radnjama (čišćenje potoka/kanala oborinskih voda od otpada, mulja i obraštaja te poduzimanje različitih zahvata u cilju osiguravanja stalnog protoka vode).

- **Spremnici vode i posude za cvijeće.** Različiti spremnici vode u vrtovima i poljima značajni su recipijenti ličinki komaraca (bačve, kade, kante, različite posude i sl.), stoga je potrebno animirati i pridobiti korisnike da vlastitom aktivnošću doprinesu smanjenju proizvodnje komaraca na jedan od sljedećih načina:
 - pravovremeno pražnjenje spremnika vode i vaza (jednom tjedno, 1 benzinska bačva daje do 10.000 ličinki u tijeku sezone), pražnjenje ili uklanjanje tanjura ispod posuda za cvijeće koji su značajna legla tigrastog komarca;
 - pokrivanje spremnika (najlon, tkanina, mreža);
 - dodavanje male količine specijalnog silikonskog ulja koje stvara tanki film na površini vode što je dostatno da spriječi razvoj larvi;
 - odložene posude držati okrenute naopako kako se u njima ne bi nakupljala voda;
 - ukoliko ni jedna od navedenih mjera nije provediva, u obzir dolazi vlastita uporaba jednog od neškodljivih larvicida posredstvom stručnih službi (poljoprivredno savjetovanište);
 - u slučajevima kada se spremnici nalaze na javnim površinama treba poduzeti jednu od navedenih preventivnih mjera ili primijeniti neki od prihvatljivih larvicida na bazi B.t.i., analoga juvenilnog hormona – regulatora rasta kukaca (diflubenzuron).
- **Nakupine vode u čamcima.** U lučicama/marinama prisutan je izvjestan broj čamaca koji se duže vrijeme nalaze izloženi padalinama i generiraju razvojne oblike komaraca. Najučinkovitiji je preventivni način okrenuti čamce naopako ili ih jednostavno prekriti platnom. Ukoliko to nije moguće navedene nakupine vode obrađuju se jednim od ekološki prihvatljivih larvicida na bazi B.t.i.; na bazi regulatora rasta kukaca ili IGR larvicidima (diflubenzuron).
- **Posude (vaze) za cvijeće na groblju.** Veliki “proizvođači” ličinki komaraca mogu biti vaze s ustajalom vodom. Nakupine vode sa svježim cvijećem obrađuju se jednim od ekološki prihvatljivih larvicida na bazi djelatne tvari IGR ili B.t.i. ili specijalnim silikonskim uljem. Vaze s umjetnim ili suhim cvijećem i prazne vaze treba

- napuniti pijeskom ili sitnim šljunkom kako se u njima ne bi nakupljala voda.
- **Nakupine odloženih automobilskih guma.** Kišnica nakupljena u odloženim automobilskim gumama može pružiti vrlo povoljne uvjete za razvoj larvi komaraca, posebice tigrastog komarca. Vlasnici vulkanizerskih radionica, skladišta guma na otvorenome i karting staza trebaju voditi računa o sljedećem: 1) redovito (tjedno) odvoziti gume; 2) prazniti vodu iz guma, složiti gume u obliku piramide i prekriti ih nepropusnom folijom; 3) ukloniti gume koje se ne koriste, probušiti ili rasjeći gume; 4) provoditi dezinsekciju guma koje se ne koriste svakih 15 dana (svaku gumu treba pojedinačno larvicidno obraditi).
 - **Lokve.** Plitke lokve koje se nalaze u naseljima mogu biti značajna žarišta razvojnih oblika komaraca ako su bez ihtiofaune (riba) i ostale entomofaune (ličinke različitih kukaca među kojima ima predatora ličinki komaraca). Ukoliko su lokve duboke (uređene sa strmim rubovima) manje opterećene organskim tvarima i bogate entomofaunom ili čak ihtiofaunom tada one u pravilu proizvode manji broj komaraca u odnosu na prve. Obraduju se ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi B.t.i.
 - **Zapušteni zdenci, cisterne i vodospreme.** Na području rubnih dijelova gradova i naselja ima zapuštenih zdenaca i cisterni koji nisu u redovitoj uporabi (stalna izmjena vode) i ne koriste se za piće, a generiraju komarce. Navedena žarišta, ukoliko se ne koriste za piće obrađuju se ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi B.t.i.; na bazi regulatora rasta kukaca.
 - **Građevinski iskopi u kojima se nakuplja voda.** Građevinski iskopi temelja različitih građevina mogu generirati larve komaraca kada radovi stoje na duže vrijeme, a u njima se kontinuirano zadržava voda. Spomenute vode obrađuju se također ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi djelatne tvari regulatora rasta kukaca ili na bazi B.t.i.
 - **Naplavne površine.** U dijelovima gdje su površine poplavljene vodom močvarnog karaktera, a zalaze u naselja i čine veliki problem stanovništvu, spomenute vodne površine obrađuju se strogo selektivnim larvicidom na bazi B.t.i.
 - **Kanali za navodnjavanje i odvodni kanali.** U naseljima postoje kanali koji nemaju stalan protok vode, a generiraju velik broj komaraca koji molestiraju stanovništvo. Valja napomenuti kako se suzbijanje ličinki komaraca može vršiti samo na izoliranim dijelovima rijeke i kanala gdje nema protoka vode, gdje je gusta vegetacija i gdje se larvicid neće razrijediti. Na spomenutim lokacijama larve se suzbijaju strogo selektivnim larvicidom na bazi B.t.i. (granule).
- d) **Adulticidna metoda**, tj. suzbijanje krilatica je metoda izbora i ovisi o stručnoj prosudbi epidemiološke službe nadležnog Zavoda za javno zdravstvo kao dopuna provedenih larvicidnih postupaka, a provodi se postupcima: hladnog zamagljivanja sa zemlje ili toplog zamagljivanja sa zemlje, za obradu manjih ili većih ciljanih površina. Rezultati adulticidnih postupaka su privremeni pa se provode kada je populacija komaraca na takvoj razini koja nije prihvatljiva pučanstvu. Kod provedbe adulticidnih postupaka:
- Pučanstvo treba unaprijed obavijestiti o planiranoj provedbi, vrsti biocidnog pripravka koji će se upotrijebiti, vremenu te mogućim rizicima za pojedine kategorije osjetljivih ili bolesnih stanovnika te također o tome obavijestiti pčelare radi pravovremenih mjera zaštite za pčele.
 - Planira se određeni broj adulticidnih postupaka u situaciji povećane brojnosti komaraca. Vrste komaraca kao što su obični i tigrasti komarac legu se kontinuirano pa jednokratno suzbijanje krilatica nema dugotrajni učinak. Akcije se obično ponavljaju kako bi se postigla značajnija redukcija broja komaraca. Adulticidni postupci su neselektivni pa predstavljaju opasnost za ne ciljane vrste noćnih kukaca i za njihove predatore na području adulticidnog postupka. Adulticidni postupci mogu naštetiti zdravlju osjetljivih skupina ljudi i okolišu uključujući vodene i kopnene životinje.
 - Treba osigurati provođenje predradnji ako i kada se donese odluka o provođenju adulticidnog postupka. Treba odrediti: područje koje se pokriva s planom kretanja, odrediti vrijeme aplikacije aerosola i odrediti potrebnu količinu insekticida (ispunjava se Obrazac o adulticidnoj dezinsekciji u svrhu stručnog nadzora).
 - Optimalno vrijeme za provedbu adulticidnih postupaka je 1-2 sata u zoru i 1-2 sata u sumrak, kad su najslabija strujanja zraka.
 - Adulticidni tretman na otvorenom prostoru kod jačeg vjetrova i pri temperaturama koje su u trenutku adulticidnog tretmana niže od 15° C je neučinkovit. Ako se tretira npr. površina veličine 700 - 800 ha uređajem za hladno zamagljivanje ULV postupkom s vozila u pokretu kapaciteta rezervoara minimalno 50 litara, preporučena brzina kretanja vozila prilikom ULV aplikacije insekticida je do 10 - 12 km/h, u proходу se

pokriva cca. 50 m sa svake strane ulice kojom vozilo prolazi (ukupno 100 m širok pojas). Visina i gustoća vegetacije, zgrade i druge prepreke onemogućavaju širenje aerosola tako da veća visina i gustoća vegetacije i drugih prepreka umanjuje efektivnu širinu prolaza (pravilo – 50 %-tno umanjeno širine prolaza). Ako bi to uzeli u obzir, za sat vremena jednim uređajem za hladnu ULV aplikaciju i jednim vozilom može se obraditi oko 50 ha površine, odnosno 100 ha dnevno, dakle s tri uređaja na tri vozila 300 ha dnevno, čime se ispunjava uvjet o tretiranju ukupno npr. 700 - 800 ha površine u roku od najviše 3 radna dana. Postupak se ne smije obavljati nasuprot vjetru jer se neće postići željeni učinak adulticidnog postupka i kako izvoditelj ne bi bio izložen štetnom aerosolu. Sukladno navedenom te preporukama proizvođača radi se izračun za uporabu uređaja za toplo zamagljivanje s vozila u pokretu i prijenosnog uređaja za toplo zamagljivanje.

- Na području Grada gdje je registrirano prisustvo dnevno aktivne vrste komarca *Aedes albopictus* adulticidni tretman trebalo bi usmjeriti na ograničena područja (žarišta) u kojima ova vrsta boravi kao što su nedostupna područja niske guste vegetacije u neposrednoj blizini legla u vrijeme njene aktivnosti uporabom prijenosnih (ručnih ili leđnih) uređaja za toplo zamagljivanje ili ULV zamagljivanje.
- Sukladno članku 14., stavak 5. Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije, primjena biocidnih pripravaka toplim ili hladnim zamagljivanjem iz zrakoplova zabranjena je nad naseljenim područjima, nacionalnim parkovima i ostalim zaštićenim područjima.

3.2. Štetni glodavci

U štetne glodavce ubrajaju se: crni štakor (*Rattus rattus*), sivi, smeđi ili kanalski ili štakor selac (*Rattus norvegicus*), kućni miš (*Mus musculus Linnaeus*) i drugi štetni glodavci (npr. poljski miš, voluharica) za koje postoji sumnja da prenose zarazne bolesti u objektima.

3.2.1. Epidemiološki značaj. Osim što su glodavci uzročnici velikih ekonomskih šteta koji uništavaju imovinu i zalihe hrane, oni su rezervoar ili prijenosnik čitavog niza bolesti čovjeka kao što su: kuga, virusne hemoragijske groznice, hemoragijska groznica s bubrežnim sindromom, leptospiroza, tularemija, murini tifus, toksoplazmoza, tripanosomijaza, lišmanijaza, salmoneloza, trihinelozna, bolest štakorskog ugriza – Sodoku, bjesnoća itd.

3.2.2. Cilj suzbijanja štetnih glodavaca je uklanjanje rizika od pojave i prijenosa zaraznih bolesti, uklanjanja ekonomskih i gospodarskih šteta koje nastaju uništavanjem i onečišćenjem hrane te sprečavanja kontaminacije površina, prostora i objekata iz članka 10., stavka 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

3.2.3. Vrsta mjere radi ostvarivanja cilja. Preventivna deratizacija kao posebna mjera provodi se na površinama, u prostorima i objektima iz članka 10., stavka 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti. Mjere sustavne deratizacije uključuju: praćenje uvjeta za razvoj štetnih glodavaca, bilježenje pojave glodavaca, izlaganje zatrovanih meka (rodenticida), praćenje stupnja infestacije i poduzimanje svih ostalih mjera koje dovode do smanjenja broja glodavaca. Mjere deratizacije provode se u dvije sustavne akcije: proljetna deratizacija (ožujak, travanj, svibanj), jesenska deratizacija (rujan, listopad, studeni) i kroz održavanje (periodično, tijekom cijele godine na mjestima utvrđene infestacije jačeg stupnja i prema pozivima građana, nalogu nadležne sanitarne inspekcije i na dojavu epidemiološke službe). Deratizacija se provodi primjenom *mehaničkih, fizikalnih i kemijskih mjera*:

- *Mehaničke mjere* podrazumijevaju redovito provođenje sanitarno-higijenskih mjera, ugradnju prepreka, uporabu lovki i ljepljivih lovki s i bez atraktanta.
- *Fizikalne mjere* se primjenjuju s ciljem sprečavanja ulazanja i zadržavanja štetnih glodavaca u objektima (zvuk, svjetlost, elektromagnetski valovi).
- *Kemijske mjere* podrazumijevaju uporabu rodenticida odnosno izlaganje zatrovanih mamaca tvorničkog pripravka s antikoagulantima s ciljem smanjenja ukupnog broja populacije štetnih ispod praga štetnosti, zaustavljanja razmnožavanja ili potpunog uklanjanja populacije štetnih glodavaca na obrađenom području. Suzbijanje štetnih glodavaca kemijskim sredstvima, danas je najrašireniji i najčešće korišten način smanjenja populacije štetnih glodavaca i zato se u praksi pojam deratizacije često izjednačuje s korištenjem zatrovanih mamaca.

Stanje populacije štetnih glodavaca prate i sami korisnici objekata te dojavljuju ovlaštenom izvoditelju sve bitne promjene vezane uz štetne glodavce i postavljene deratizacijske kutije. Paralelno s provedbom deratizacije objekata i javnih površina provodi se i deratizacija kanalizacijske mreže i deponija krutog organskog otpada bez obzira jesu li organizirani ili divlji. Odlukom o komunalnom

redu i Odlukom o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Grada Omiša potrebno je obvezati:

- sve građane, pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost na uklanjanje uvjeta u okolišu koji pogoduju razvoju i razmnožavanju štetnih glodavaca,
- komunalnu organizaciju koja raspolaže sa spremnicima namijenjenima prikupljanju krutog otpada na adekvatnu dinamiku odvoženja i adekvatan broj spremnika kako bi se onemogućila ishrana glodavaca,
- treba propisati i poduzeti sve druge sanacijsko-sanitacijske mjere za koje se uoči potreba tijekom izvida, a pogoduju rastu i razvoju glodavaca.

Količina izloženih zatrovanih mamaca ovisi o utvrđenom stupnju infestacije površine, prostora ili objekta u trenutku provođenja mjere. Zatrovani mamci moraju biti izloženi sukladno standardima propisanim Pravilnikom o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije.

3.3. Ostali štetnici: muhe, nevidi, buhe, krpelji, žohari, mravi, stjenice:

3.3.1. Epidemiološki značaj. Mogu biti prijenosnici zaraznih bolesti ili svojim ubodom izazivaju snažne alergijske reakcije na tijelu napadnutih osoba.

3.3.2. Cilj suzbijanja. Sprečavanje prijenosa uzročnika zaraznih bolesti i sprečavanje uznemiravanja pučanstva i izazivanja alergijskih reakcija.

3.3.3. Vrsta mjere radi ostvarivanja cilja

- preventivna dezinsekcija kao posebna mjera u slučaju pojačane infestacije;
- obvezatna preventivna dezinsekcija u slučaju pojave zaraznih bolesti.

IV. NADZOR NAD PROVEDBOM OBVEZNIH DDD MJERA KAO POSEBNIH MJERA

Sukladno odredbama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije te Zakona o Državnom inspektoratu ("Narodne novine", broj 115/18) inspeksijski nadzor nad provedbom obvezne DDD mjere kao posebne mjere provodi nadležna sanitarna inspekcija, a stručni nadzor nad provedbom preventivne i obvezne preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije provodi nadležni Zavod za javno zdravstvo.

Sukladno odredbama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije stručni nadzor financira se iz sredstava Grada Omiša i Županije Splitsko-dalmatinske, korisnika objekta iz članka 10., stavka 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ili drugih obveznika provedbe mjera sukladno programu iz članka 5. ovog Zakona. Obveznik provođenja obvezatne preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije obavještava nadležni Zavod za javno zdravstvo o odabranom izvođaču te o vrsti i opsegu mjera obvezatne preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije koju planira provesti tijekom godine. Izvoditelj radova provodi mjere obvezatne preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije pridržavajući se odredbi Programa, a u skladu sa Zakonom i Pravilnicima.

Izvoditelj pravovremeno (najmanje 3 - 7 dana ranije) obavještava nadležni Zavod za javno zdravstvo o početku radova i dostavlja svoj *Operativni plan* koji mora sadržavati termine izvršenja, vrste pesticida, njihove djelatne tvari, te područja na kojima će se radovi provesti.

Prije početka radova izvoditelj obavještava pučanstvo o početku i predviđenom trajanju radova putem medija (lokalne radio stanice, dnevni listovi) i plakata na vidljivim mjestima.

Izvođač radova dužan je voditi evidenciju o terminima izvođenja radova (početak, trajanje, završetak), obrađenim lokalitetima, vrsti i koncentraciji djelatnih tvari, formulaciji, metodi primjene pesticida te o potrošnji pesticida.

V. NAČIN IZRADE PROVEDBENIH PLANOVA, OPERATIVNIH PLANOVA TE IZVJEŠĆA O PROVEDENIM MJERAMA

Zavod za javno zdravstvo izrađuje Provedbeni plan koji sadrži: uvjete za nositelje odobrenja za rad, tj. ovlaštene izvoditelje sukladno Zakonu i Pravilniku, sastav ekipe izvoditelja, izradu i korištenje dokumentacije koja će omogućiti izradu službenih dokumenata i izvješća, izbor aktivne tvari u biocidnim pripravcima, propisane površine, prostore i objekte u Gradu Omišu u kojima će se provoditi suzbijanje, način uklanjanja ostataka biocidnih pripravaka, raspored, dinamiku i rokove provedbe mjera suzbijanja štetnika, načina obavještanja i suradnje izvoditelja s građanima i obveze izvoditelja.

Ovlašteni izvoditelj izrađuje *Operativni plan* s razrađenom organizacijom i planom rada u pisanom obliku te ga dostavlja nadležnom Zavodu za javno

zdravstvo 3 - 7 dana prije početka akcije. *Program i Provedbeni plan* moraju biti sastavni dio natječajne dokumentacije.

Tijekom provedbe stručnog nadzora nadležni Zavod za javno zdravstvo prikuplja i objedinjava izvješća o provedenim DDD mjerama kao posebnim mjerama. Zavodi za javno zdravstvo izrađuju stručno izvješće s podacima o utrošku pesticida, stupnju pridržavanja Programu mjera i Provedbenom planu i eventualnim prijedlozima za poboljšanje situacije. Na temelju prikupljenih podataka Zavod izrađuje Program mjera za sljedeću godinu.

VI. SREDSTVA, ROKOVI I NAČIN PLAĆANJA

Sredstva za provođenje godišnjeg Programa mjera osigurana su u Proračunu Grada Omiša, rokovi su utvrđeni Provedbenim planom i ugovorom, a način plaćanja je po izvršenoj usluzi.

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradonačelnik

KLASA: 543-01/23-01/02
URBROJ: 2181-7-05-01/1-24-03
Omiš, 25. siječnja 2024. godine

Gradonačelnik
Ivo Tomasović, dipl. oec., v.r.

Na temelju odredbi Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Narodne novine", broj 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20 i 143/21), Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije ("Narodne novine", broj 35/07, 76/12) i izabranih dijelova Programa mjera suzbijanja patogenih organizama, štetnih člankonožaca (Arthropoda) i štetnih glodavaca čije je planirano, organizirano i sustavno suzbijanje mjerama dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije od javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku ("Narodne novine", broj 128/11), Gradonačelnik Grada Omiša, po nalogu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije za područje Grada Omiša u 2024. godini, od 11. prosinca 2023. godine, dana 25. siječnja 2024. godine, donosi

PROVEDBENI PLAN obvezatne preventivne dezinfekcije i deratizacije na području Grada Omiša u 2024. godini

1. IZVRŠITELJ PROGRAMA MJERA

Mjere obvezatne preventivne deratizacije i dezinfekcije provode zdravstvene ustanove i druge

pravne osobe ako za obavljanje te djelatnosti imaju odobrenje ministra nadležnog za zdravstvo sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

Program mjera provodi izvršitelj, tvrtka CIAN d.o.o. koji su s Gradom Omišem sukladno propisima sklopili Ugovor o obavljanju mjera deratizacije i dezinfekcije (KLASA: 406-01/22-01/03; URBROJ: 2181-07-5-23-GU2 od 26. listopada 2023.godine (sve temeljem okvirnog ugovora KLASA: 406-02/22-01/03; URBROJ: 2181-07-2-22 od 8. studenog 2022. godine)).

Izvršitelji programa mjera moraju ispunjavati uvjete propisane Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva ("Narodne novine", broj 35/07) i Pravilnikom o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije ("Narodne novine", broj 35/07).

Izvoditelji DDD mjera mogu biti sanitarni inženjeri, sanitarni tehničari ili izvoditelji drugih struka, a svi s položenim tečajem za rad s kemikalijama i programom obvezne "Trajne edukacije za izvoditelje obveznih DDD mjera". Terenske ekipe izvoditelja mogu imati dva do pet članova bez obzira o kojoj vrsti mjere se radi, a voditelj svake terenske ekipe mora biti sanitarni inženjer ili sanitarni tehničar s odgovarajućim iskustvom.

Izvršitelji programa mjera moraju prije početka rada osigurati identifikacijske iskaznice sukladno Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva ("Narodne novine", broj 35/07).

Izvršitelji programa mjera dužni su najmanje tri dana prije početka akcije deratizacije ili larvicidne i adulticidne dezinfekcije odjelu nadležnom za poslove provedbe deratizacije i dezinfekcije te nadležnom Zavodu za javno zdravstvo dostaviti Operativni plan s razrađenom organizacijom i planom rada u pisanom obliku.

Izvršitelji tijekom provedbe mjera koriste dokumente u obliku obrazaca sukladno Programu mjera.

2. NAČIN I DINAMIKA PRIMJENE RODENTICIDA I INSEKTICIDA TIJEKOM DERATIZACIJE I DEZINSEKCIJE

Uz vođenje dokumentacije propisane Programom mjera, Provedbeni plan određuje i način primjene antikoagulantnih meka sukladno članku 20. i 21. te insekticida sukladno članku 13. Pravilnika

o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije ("Narodne novine", broj 35/07).

2.1. OBVEZATNA PREVENTIVNA DERATIZACIJA

Izvoditelj programa mjera provest će obvezatnu preventivnu deratizaciju na području Grada Omiša i to u sljedećim rokovima:

- proljetna deratizacija (ožujak, travanj, svibanj);
- jesenska deratizacija (listopad, studeni);
- održavanje (periodično, tijekom cijele godine na mjestima utvrđene infestacije jačeg stupnja).

Potreba za ponovnim tretmanom utvrđuje se na temelju podataka prikupljenih tijekom nadzora, stručnim izvidom te dojavom građana o pojačanoj aktivnosti glodavaca (štete, oglodi, izmet, ugrizi, vizualni kontakti...).

Trajanje deratizacije: Postupak deratizacije se ograničava na što je moguće kraće vrijeme (unutar nekoliko dana).

Rodenticidi: Deratizacija će se provoditi izlaganjem meka zatrovanih rodenticida iz skupine antikoagulanata II. generacije na biljnom nosaču u parafiniranom ili rasutom obliku. Koristit će se rodenticidi na bazi aktivnih tvari bromadiolona 0,005 % ili brodifakuma 0,005 % u rasutom, svježem ili parafiniranom obliku težine 10, 25, 35, 100, 200 grama sukladno Pravilniku o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije ("Narodne novine", broj 35/07).

Deratizacija će se provesti na sljedećim površinama:

a) Javne površine:

- **Kanalizacijski sustav.** Kanalizacijski sustav pruža najpovoljnije uvjete u pogledu zaklona i dostupnosti izvora hrane i vode za smeđeg štakora (*Rattus norvegicus* – štakor selac) pa je stoga i glavno žarište ovog najvažnijeg urbanog štetnika. **Rodenticid:** antikoagulanti II. generacije: bromadiolon 0,005 % u formi parafiniranih mamaca na žici ili s rupom, težine 100 - 300 g. **Način izlaganja:** Mamci vezani na pocinčanu ili bakrenu žicu se postavljaju u kanalizacijski otvor i pričvršćuju na poklopac ili stjenku otvora. Zatečene zaostale mamce ranijih deratizacija izvođač je dužan odstraniti i neškodljivo ukloniti. Mamac se postavlja na visinu dostupnu štakoru na način da je što manje izložen djelovanju vode (razina kanalizacijske plime). Nakon postavljanja mamca, poklopac se označava bojom. **Obuhvat:** Obveza je izvođača postići što veći obuhvat, svakako ne manji od 60 % koji ovisi o učestalosti revizijskih okna u ulici, mogućnost

otvaranja, gustoći prometa ili posebnim sugestijama komunalne organizacije. Izostavljaju se vrlo duboki kanalizacijski otvori, kanalizacijski otvori na glavnim prometnicama te oni kanalizacijski otvori koji se iz objektivnih razloga ne mogu otvoriti. Izuzimaju se kanalizacijski otvori u kojima je veliki protok otpadnih voda, a tada se obrađuju kolaterale. Kako bi uspješno proveli procjenu oglodanosti nakon 7 - 10 dana potrebno je obnoviti mamke.

- **Obala mora.** Dijelovi morske obale svojim obilježjima pružaju dobre uvjete za održanje i razmnožavanje štakora: Podzidana obala, osobito u blizini kanalizacijskih izljeva i ušća potoka i kanala oborinskih voda, nasuta obala, ali i divlja neuređena obala u naseljenom području. **Rodenticid:** Antikoagulant bromadiolon 0,005 % u formi parafiniranih parafinskih blokova od 100 - 300 g. **Način izlaganja:** Mamce postaviti vezane na pocinčanoj ili bakrenoj žici na skrovitim mjestima, nedostupnim ljudima (djeci!!!) i neciljanim vrstama (u pukotine, pod stijene), ali zaštićene od djelovanja morske vode. Mjesta postavljanja označiti bojom (gdje nije moguće koristiti 100 g blokove na žici, mogu se koristiti miniblokovi u skrovitim mjestima nedostupnim ljudima i neciljanim vrstama). **Obuhvat:** Svi dijelovi morske obale na kojima se registrira aktivnost glodavaca. Gustoća postavljanja (razmak među susjednim mamcima) ovisit će o stupnju infestacije i mogućnosti sigurnog izlaganja. Mamci će se izlagati (obnavljati) do utvrđivanja prestanka aktivnosti glodavaca odnosno prestanka uzimanja.
- **Potoci i kanali oborinskih voda.** Korita potoka i kanala oborinskih voda u pravilu zarasla i periodično protočna, a ponekad i recipijenti fekalnih voda septičkih i crnih jama od osobitog su interesa za preventivnu deratizaciju zbog visokog kapaciteta za održanje i razmnožavanje različitih vrsta glodavaca, poglavito štakora. Blizina poljoprivrednih površina, uzgajališta domaćih životinja i nekontroliranog (divljeg) odlaganja smeća dodatno povećava ovaj kapacitet. **Rodenticid:** Antikoagulant II. generacije – bromadiolon 0,005 % u formi parafinskih blokova od 100 ili 200 g. **Način izlaganja:** Mamce postavljati vezane na pocinčanoj ili barenoj žici na skrovitim mjestima nedostupnim ljudima i neciljanim vrstama vezane na pocinčanoj ili bakrenoj žici uz vidljivo označavanje mjesta izlaganja (bojom ili na neki drugi prigodan način). **Obuhvat:** Gustoća postavljanja mamaca ovisit će o stupnju infestacije i mogućnosti sigurnog postavljanja. Mamci će se izlagati do prestanka aktivnosti glodavaca tj. prestanka uzimanja mamaca.

- **Zelene površine.** Uređene zelene površine (parkovi) uz zadovoljavajuće preventivne mjere u pravilu imaju nisku infestaciju glodavcima. Ipak obzirom na prisustvo nesavjesnog ponašanja pučanstva deratizaciju vršiti isključivo baražom kanalizacijskog i drenažnog sustava uokrug zelenih površina. U slučaju pojačane aktivnosti glodavaca deratizacija će se provesti uz suglasnost nadzorne službe uz strogo poštivanje principa “sigurne primjene” pesticida – izlaganje mamaca u zatvorenim i učvršćenim kutijama uz permanentni nadzor. Zapuštene zelene površine (šikare, nekontrolirano odlaganje smeća) pružaju dobre uvjete za održavanje i razmnožavanje glodavaca pa redovito zahtijevaju deratizacijske tretmane. Mamce postavljati u aktivne rupe ili na siguran način, na mjesta nedostupna ljudima i neciljanim vrstama. Aktivne rupe potrebno je nakon obrade zatrpati. **Rodenticidi:** Antikoagulanti II. generacije u formi parafiniranih mamaca težine 50, 100 i 200 g. **Obuhvat:** Ovisno o stupnju infestacije i mogućnosti sigurne primjene.
- **Ruševine i napušteni objekti.** U ruševinama i napuštenim objektima glodavci nalaze idealne uvjete zaklona pa su ovakva mjesta redovito njihova staništa u kojima se neometani ljudskim prisustvom mogu namnožiti do enormnih granica, osobito ukoliko u blizini postoje izdašni izvori hrane i vode, odakle onda koloniziraju druga područja. **Rodenticidi:** Antikoagulantni II. generacije u formi parafiniranih mamaca – blokova, slobodni ili vezani na žicu. **Način izlaganja:** Rasute mamce izlagati u hranidbenim kutijama, a krute mamce slobodne na skrovitim mjestima. **Obuhvat:** Jednokratnim tretmanom obuhvatiti sve registrirane ruševine i napuštene objekte i pripadajući okoliš.
- **Javno prometne površine** (autobusni i željeznički kolodvor, luke, rubna područja između javno-prometnih površina i stambenih objekata). Deratizacija javno-prometnih površina obavljat će se dva puta tijekom godine u sklopu obvezatne preventivne deratizacije. **Rodenticidi:** Antikoagulanti II. generacije u formi parafiniranih mamaca, slobodni ili vezani na žicu. **Način izlaganja:** Rasute mamce izlagati u hranidbenim kutijama s oznakom “PAZI OTROV!” i obilježene brojem. Iste nakon završene deratizacije prikupiti i neškodljivo ukloniti. Krute mamce izlagati u kutijama ili slobodne na skrovitim mjestima nedostupnim ljudima i neciljanim vrstama u aktivne rupe. Aktivne rupe potrebno je nakon obrade zatrpati. **Obuhvat:** Svi javno-prometni objekti i pripadajući im okoliš.

b) Stambeni objekti

- **Individualni stambeni objekti.** Deratizacija individualnih stambenih objekata provodi se dva puta tijekom godine u sklopu obvezatne preventivne deratizacije (proljeće, jesen). Mamci se postavljaju u podrumskim prostorijama, tavanjskim prostorijama, smočnicama te u dvorištu u drvarnicama, šupama i oko štala. **Rodenticidi:** Koristit će se antikoagulanti II. generacije u formi krutih parafiniranih mamaca i/ili rasuti mamci. **Način izlaganja:** Obveza je izvođača postavljati mamce držeći se pravila SIGURNE PRIMJENE PESTICIDA. Kruti parafinirani mamci se postavljaju na skrovita, ljudima (djeci!!!) nedostupnamjesta u aktivne rupe. Rasuti mamci se izlažu obavezno u zatvorenim kutijama s znakom “PAZI OTROV!”. **NAPOMENA:** Neprihvatljivo “dijeljenja otrova u kesama”! **Obuhvat:** Savjesno se obrađuju svi infestirani objekti i pripadajuća dvorišta – o obuhvatu u velikoj mjeri ovisi ukupni uspjeh deratizacije.

c) Ostali objekti

- Objekti u vlasništvu pravnih osoba po Zakonu podliježu sanitarnom nadzoru i mjere provode o svom trošku kao opće mjere Pravne osobe: Gospodarski objekti (Prehrambeno-proizvodni pogoni, klaonički objekti, ugostiteljski objekti, skladišni objekti); Odgojno-obrazovni objekti (škole, đачki i studentski domovi, dječji vrtići); Zdravstveni objekti (bolnice, domovi zdravlja, toplice i lječilišta, ljekarne – skladišta) i Ustanove socijalne skrbi (domovi za starije i nemoćne osobe, konačišta i pučke kuhinje, ustanove za osobe s posebnim potrebama) dužni su provoditi u svojim objektima i na zemljištu koje im pripada obvezatnu preventivnu deratizaciju dva puta tijekom godine, odnosno višekratno u slučaju utvrđivanja epidemioloških i higijensko-sanitarnih indikacija.
- Pri obavljanju deratizacije u prostorima u kojima se obavlja proizvodnja ili promet namirnica treba otvorene meke postaviti u posebno zaštićenim, zatvorenim i označenim kutijama uz vođenje evidencije o shemi postavljanja, da se namirnice zaštite od slučajnog ili namjernog onečišćenja. Ako se deratizacija obavlja u objektima u kojima se nalaze rasute namirnice, treba sakupiti ostatke meka nakon provedbe postupka deratizacije. Deratizacijska sredstva druge generacije treba postaviti u zatvorene kutije postavljene po shemi, te ih sakupiti i neškodljivo uništiti nakon provedenog postupka deratizacije sukladno članku 6. Pravilnika o načinu obavljanja obvezatne DDD (“Narodne novine”, broj 35/07).

Za provedbu deratizacije površina i objekata navedenih pod a) javne površine i b) kućanstva u individualnim stambenim objektima (bez stambenih zgrada), ukupno ima oko 4.900 kućanstava – na temelju dosadašnje prijavljene potrošnje procjenjuje se sljedeći utrošak rodenticida po jednom tretmanu:

Površine	Rodenticid	Formulacija	% D.T.	Količina (kg)
Kanalizacija, obala, javne površine	Bromadiolon	Parafinski blok 100 - 200 g	0,005	40
Kućanstva, javne površine	Bromadiolon	Rasuti, svježi, blok 10 - 35 g	0,005	360
UKUPNO				400

Izvršitelji Programa mjera dužni su prije provedbe ukloniti zatečene vidljive meke zaostale iz ranijih akcija deratizacije kao i neškodljivo ukloniti uginule glodavce.

Uklanjanje meka i uginulih glodavaca treba obaviti u skladu s postojećim propisima i uputama proizvođača.

2.2. OBVEZATNA PREVENTIVNA DEZINSEKCIJA

Dezinsekcija komaraca provodi se primjenom insekticida – larvicida regulatora rasta, silikonskih ulja, bioloških larvicida i insekticida – adulticida isključivo na bazi piretroida.

Larvicidi će se primijeniti u slučaju da se zabilježeno leglo ne može ukloniti ili uništiti, a dozu će odrediti tehničar na temelju prosudbe o volumenu ili površini vode u leglu i uputama proizvođača larvicida.

Sama primjena kemijskih mjera suzbijanja komaraca na javnim površinama neće imati zadovoljavajući učinak. Potrebno je uključiti građane u suzbijanje komaraca. Preventivnim radnjama oko kuća (uklanjanje potencijalnih legla komaraca) moguće je značajno smanjiti populaciju komaraca. Moguće je da Izvoditelj dezinsekcije ili Grad Omiš umnoži *edukativni letak* za podjelu stanovništvu prilikom provedbe mjera dezinsekcije i deratizacije.

Ukoliko se utvrde legla – žarišta komaraca Nastavni zavod za javno zdravstvo će ih unijeti u bazu podataka te će je nadopunjavati elektroničkim putem. Podaci za ažuriranje baze dobivaju se terenskim izvidima, dojavama građana i bilježenjem izvoditelja. Zdravstveni odgoj lokalnog stanovništva provodi se putem letaka, plakata, informiranjem pučanstva putem lokalnih postaja, lokalnih tiskovina i aktivnim edukativnim telefonom/govornim automatom 0800 300 100 koji koristi za edukaciju građana i za prikupljanje dojava o žarištima komaraca.

Izvoditelj dezinsekcije tijekom provedbe programa mjera na terenu također provodi zdravstveni

odgoj lokalnog stanovništva kroz edukaciju i informiranje građana o preventivnim i mehaničkim radnjama kojima se uklanjanju legla komaraca.

2.2.1. Larvicidna dezinsekcija komaraca

2.2.1.1. Obrada legla komaraca

Larvicidna dezinsekcija provest će se u razdoblju od travnja do listopada 2024. godine. Obradit će se potencijalna legla komaraca u naseljima koja se ne mogu ukloniti:

- septičke (crne) jame kuća (u naseljima bez kanalizacijskog sustava),
- ulični slivnici oborinske vode,
- druge odvodne sifone u dvorištima kuća,
- posude (vaze) za cvijeće na groblju,
- nakupine vode u čamcima (lučice),
- zapuštene lokve i cisterne
- građevinski iskopi u kojima se nakuplja voda,
- nakupine kišnice koje se ne mogu ukloniti (u gumama, različitim kontejnerima), na zapuštenim javnim površinama,
- druge manje nakupine vode na javnim površinama.

Koristit će se larvicidi na bazi B.t.i. (*Bacillus thuringiensis israelensis*) i/ili IGR (regulatori rasta kukaca) na bazi analoga juvenilnog hormona ili inhibitora sinteze hitina (diflubenzuron, dr.) i/ili specijalizirana silikonska ulja. Procijenjeni utrošak larvicida po akciji (na osnovi prijava izvoditelja):

Insekticid - larvicid	Količina (kg)
IGR (preparat na bazi: 2% diflubenzuron, s-metopren)	8 kg

Ukupni trošak biorazgradivog netoksičnog preparata (silikonsko ulje), koji ličinkama komaraca onemogućuje dolazak do zraka, ovisit će o klimatskim uvjetima tijekom sezone i brojnosti nakupina vode nakon kiša na groblju i na drugim površinama s malim umjetnim leglima (posude, vaze, gume).

2.2.1.2. Dinamika provedbe larvicidne dezinfekcije

Larvicidna dezinfekcija će se provesti tijekom svibnja/lipnja/srpnja ovisno o pojavi prve proljetne generacije ličinki komaraca. Učinkovito suzbijanje legla koja su aktivna cijele sezone zahtijeva obradu barem 9 puta (ako se koristi IGR preparat) od travnja do rujna, ne uzimajući u obzir mogućnost kiša. S obzirom na već planirana sredstva za suzbijanje komaraca s kojima Grad raspolaže za tu namjenu, planira se provesti tri akcije larvicidne dezinfekcije komaraca na čitavom području Grada Omiša.

2.2.1.3. Pregled potencijalnih legla i načini njihove obrade

- **Slivnici oborinskih voda.** Slivnici u kojima duže vrijeme zaostaje voda mogu biti legla komaraca. U tom slučaju obrađuju se preparatima na bazi IGR ili B.t.i. silikonskih ulja. Početak larvicidne obrade određuje se prema temperaturi vode i pojavi larvi komaraca od svibnja do rujna. Važno je akcije provesti dok se ličinke komaraca nalaze u ranim razvojnim stadijima naročito ako se suzbijaju preparatima na bazi B.t.i. ili regulatora rasta kukaca.
- **Septičke/crne jame.** Septičke jame mogu generirati veliki broj komaraca ukoliko imaju tehničke nedostatke kao što je nepostojanje gustih mreža na odušcima ili prisustvo pukotina na samim jamama. Ovaj je problem prisutan u naseljima i gradskim predjelima koji nemaju riješen kanalizacijski sustav. Crne jame koje nisu hermetički zatvorene također mogu generirati komarce. Septičke i crne jame obrađivat će se jednim od kemijskih larvicida: IGR larvicidi (regulatori rasta ili inhibitori sinteze hitina) kao što je diflubenzuron ili larvicidi na bazi spora *Bacillus Thuringiensis israelensis* (B.t.i.)
- **Potoci i kanali oborinskih voda.** Slabo protočni dijelovi potoka (izolirani džepovi) registrirani su također kao generatori larvi komaraca. Ovdje treba naglasiti da postoji izvjesna dinamika s obzirom na protočnost. Naime, neki su potoci/kanali u najvećem dijelu godine protočni, dok su drugi suhi. U kišnim razdobljima zbog opisanih razloga dolazi do stvaranja nakupina vode od kojih su neke zasićene organskim tvarima što stvara povoljne uvjete za razmnožavanje komaraca. Budući da za veći dio potoka nije moguće unaprijed predvidjeti broj mikro-lokacije povremenih žarišta, potrebno je pri svakoj larvicidnoj dezinfekciji pojedinačno pretražiti svaki od ovih kanala te zatečene nakupine vode obraditi biološkim larvicidima ukoliko je voda u takvim dijelovima izolirana od ostatka potoka kao što je biološki preparat sa sporama *Bacillus Thuringiensis var. israelensis* za sve nakupine čiste, nezagađene vode zbog svog selektivnog učinka i neškodljivosti za neželjene vrste. Kanali oborinske i otpadne vode mogu se obraditi IGR larvicidima. Izolirani dijelovi vode nalaze se samo na pojedinim mikro-lokacijama pa se u ovom segmentu dezinfekcije najviše može napraviti preventivnim radnjama (čišćenje potoka/kanala oborinskih voda od otpada, mulja i obraštaja te poduzimanje različitih zahvata u cilju osiguravanja stalnog protoka vode).
- **Spremnici vode i posude za cvijeće.** Različiti spremnici vode u vrtovima i poljima značajni su recipijenti ličinki komaraca (bačve, kade, kante, različite posude i sl.), stoga je potrebno animirati i pridobiti korisnike da vlastitom aktivnošću doprinesu smanjenju proizvodnje komaraca na jedan od sljedećih načina:
 - Pravovremeno pražnjenje spremnika vode i vaza (jednom tjedno, 1 bačva može proizvesti 10.000 ličinki u tijeku sezone), pražnjenje ili uklanjanje tanjura ispod posuda za cvijeće koji su značajna legla tigrastog komarca.
 - Pokrivanje spremnika (najlon, tkanina, mreža).
 - Dodavanje male količine ulja koje stvara tanki film na površini vode što je dostatno da spriječi razvoj larvi.
 - Odložene posude držati okrenute naopako da se u njima ne nakuplja voda.
 - Ukoliko ni jedna od navedenih mjera nije provediva, u obzir dolazi vlastita uporaba jednog od neškodljivih larvicida posredstvom stručnih službi (poljoprivredno savjetovalište).
 - U slučajevima kada se spremnici nalaze na javnim površinama treba poduzeti jednu od navedenih preventivnih mjera ili primijeniti neki od prihvatljivih larvicida na bazi bakterije B.t.i., analoga juvenilnog hormona – regulatora rasta kukaca (diflubenzuron).
- **Nakupine vode u čamcima.** U lučicama/marinama prisutan je izvjestan broj čamaca koji se duže vrijeme nalaze izloženi padalinama i generiraju razvojne oblike komaraca. Najučinkovitiji je preventivni način da se čamci okrenu naopako ili jednostavno prekriju platnom. Ukoliko to nije moguće navedene nakupine vode obrađuju se jednim od ekološki prihvatljivih larvicida na bazi B.t.i.; na bazi regulatora rasta kukaca, IGR larvicidima (diflubenzuron) ili silikonskim uljima.
- **Posude (vaze) za cvijeće na groblju.** Veliki “proizvođači” ličinki komaraca mogu biti vaze s ustajalom vodom. Nakupine vode sa svježim cvijećem obrađuju se jednim od ekoloških prihvatljivih larvicida na bazi djelatne tvari IGR ili B.t.i. ili silikonskih ulja. Vaze s umjetnim

ili suhim cvijećem i prazne vaze i potrebno je napuniti pijeskom ili sitnim šljunkom kako se u njima ne bi sakupljala voda.

- **Nakupine odloženih automobilskih guma.** Kišnica nakupljena u odloženim automobilskim gumama može pružiti vrlo povoljne uvjete za razvoj larvi komaraca, posebice tigrastog komarca. Spomenute lokacije nalaze se vjerojatno na privatnim posjedima, stoga treba apelirati na organe Sanitarne inspekcije kako bi se poduzele preventivne mjere ili mjere suzbijanja komaraca. Vlasnici vulkanizerskih radionica, skladišta guma na otvorenome i karting staza trebaju voditi računa o sljedećem: 1) redovito (tjedno) odvoziti gume; 2) prazniti vodu iz guma, složiti gume u obliku piramide i prekriti ih nepropusnom folijom; 3) ukloniti gume koje se ne koriste, probušiti ili rasjeći gume; 4) provoditi dezinfekciju guma koje se koriste svakih 15 dana (svaku gumu potrebno je pojedinačno larvicidno obraditi).
- **Zapušteni zdenci, cisterne i vodospreme.** Na području rubnih dijelova gradova i naselja ima zapuštenih zdenaca i cisterni koji ukoliko nisu u redovitoj uporabi (stalna izmjena vode) i ne koriste se za piće, a generiraju komarce. Navedena žarišta ukoliko se ne koriste za piće obrađuju se ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi B.t.i.; na bazi regulatora rasta kukaca.
- **Građevinski iskopi u kojima se nakuplja voda.** Građevinski iskopi temelja različitih građevina mogu generirati larve komaraca kada radovi stoje na duže vrijeme, a u njima se kontinuirano zadržava voda. Spomenute vode obrađuju se također ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi djelatne tvari regulatora rasta kukaca ili na bazi B.t.i.
- **Poplavljenе zelene površine.** Poplavljenе površine mogu biti značajna žarišta komaraca. Ona variraju u površini i ljeti mogu presušiti. Obrađuju se ekološki prihvatljivim larvicidima na bazi B.t.i. Poplavljeni rukavci rijeke smiju se obrađivati samo biološkim larvicidom na bazi B.t.i.

**IZDVOJENA ŽARIŠTA LIČINKI
KOMARACA KOJA JE POTREBNO
KONTROLIRATI/OBRADITI**

- septičke (crne) jame kuća (u naseljima bez kanalizacijskog sustava),
- ulični slivnici oborinske vode u kojim se zadržava voda,
- kade i bačve s vodom u vrtovima,
- nakupine vode u brodicama

2.2.2. Adulticidna dezinfekcija komaraca

Kemijske mjere suzbijanja odraslih oblika komarca planiraju se provesti u razdoblju od srpnja do rujna u slučaju povećane aktivnosti komaraca.

2.2.2.1. Obrada javnih površina

Obradit će se mjesta uz prometnice u naseljima gdje borave komarci (živice, visoka trava, grmlje, drveće do visine 3 m i okolica legla komaraca) u blizini kuća prolaskom vozila kroz ulice (površine i vegetacija između ulica i fasada kuća i zgrada, dvorišta javnih zgrada, javne zelene površine – parkovi i gradsko groblje).

Koristit će se dozvoljeni biocidni pripravci s djelatnom tvari iz skupine piretroida. Adulticidna obrada će se obaviti ULV metodom hladnog zamagljivanja s vozila. Veličina čestica mora se kretati u rasponu 10 - 20 mikrona.

Obuhvat: na temelju prijavljene kilometraže iz prijašnjih akcija procjenjuje se obuhvat duž oko 70 - 90 km prometnica što bi uz širinu od 50 m bilo do oko 450 ha površine Grada Omiša po akciji.

Obrada će se provesti tijekom noći i jutro tako da obuhvati vrhunac aktivnosti oko svitanja u rano jutro (oko 5:00 sati, u ljeto) pri odgovarajućoj brzini vjetra od 1 - 4 m/s (3,6 - 15 km/sat). Zamagljivanje se neće provoditi ako je brzina vjetra veća od 15 km/sat. Brzina vozila i doziranje stroja za zamagljivanje bit će prilagođeni za postizanje doze insekticida navedene u uputama.

2.2.2.2. Dinamika provedbe adulticidne dezinfekcije

Na javnim površinama planira se (prema dosadašnjem iskustvu) provesti do tri akcije adulticidne dezinfekcije u razdoblju od lipnja do rujna ukoliko dođe do povećane aktivnosti komaraca.

Ukoliko se primjeni ciljana obrada žarišta tigrastog komarca može se smanjiti broj sustavnih adulticidnih akcija.

2.2.3. Obrada žarišta tigrastog komarca

Ukoliko je nužno i bude moguće Grad Omiš će osigurati sredstva za obradu žarišta koja su u privatnom vlasništvu uz pristanak vlasnika ili predstavnika vlasnika i uz pridržavanje mjera opreza, a nakon zaprimljene prijave i lociranja pojedinog žarišta. Obradi insekticidima se pristupa ukoliko nije moguće ukloniti ili uništiti leglo ili primijeniti silikonsko ulje.

Kemijske mjere suzbijanja tigrastog komarca bez primjene preventivnih mjera neće dati zadovoljavajuće rezultate. Preventivnim radnjama oko

kuća (uklanjanje potencijalnih legla komaraca) građani trebaju značajno smanjiti kapacitet za razvoj populacija ove vrste komarca. Zavod je izradio edukativni letak kojeg će izvoditelj dezinfekcije umnožiti i podijeliti stanovništvu prilikom provedbe mjera dezinfekcije i deratizacije.

2.2.3.1. Suzbijanje ličinki

Nakon prijave građana, lokacije pojedinih žarišta tigrastog komarca će se uputiti izvoditelju Programa mjera radi tretmana. Prije provedbe kemijskih mjera fizički će se ukloniti legla komaraca ukoliko je to moguće. Na površinama oko kuća, u okućnicama, u dvorištima i u vrtovima treba obraditi legla koja se ne mogu ukloniti:

- slivnike oborinske vode,
- druge odvodne sifone u dvorištima kuća,
- legla u/oko septičkih/crnih jama,
- vodospremnike i bačve za zalijevanje u vrtovima,
- druge nakupine zaostale vode (u gumama, brodicama, dekorativnim bazenima i fontanama, brodicama i dr. različitim kontejnerima).

2.2.3.2. Adulticidna obrada

U infestiranim dijelovima grada provest će se obrada žarišta koja su u privatnom vlasništvu isključivo uz pristanak vlasnika ili predstavnika vlasnika i uz pridržavanje mjera opreza, a nakon zaprimljene prijave i lociranja pojedinog žarišta. Obrada će se izvršiti LV/ULV metodom raspršivanja/zamagljivanja vegetacije i legla komaraca u okućnicama, dvorištima i vrtovima (ručno uz veličinu insekticidnih kapljica 10 - 50 mikrona). Adulticidno će se obraditi staništa odraslih komaraca (visoka trava, grmlje, živice, drveće do visine 3 m i neposredna okolica legla komaraca). Izvoditelj će obavijestiti građane o mjerama opreza uslijed neželjenog rasapa (drifta) insekticidnih čestica. Astmatičare i alergične osobe upozorit će da zatvore prozore, pčelare da zatvore košnice i stanovništvo koje suši rublje na otvorenom da ga ukloni odnosno da ga ne izlažu u terminu obrade. Neće se obraditi vrtovi u kojima se uzgaja voće i povrće ako nije zadovoljena karencija.

2.2.3.3. Dinamika obrade žarišta tigrastog komarca

Ukoliko je Grad bude u mogućnosti osigurati će se sredstva za ovu mjeru, žarišta će se obrađi-

vati tijekom lipnja, srpnja, kolovoza i rujna 2024. godine ovisno o prijavama građana i aktivnosti komaraca uz mogućnost dodatne akcije.

2.2.4. Dezinfekcija muha

Osnovna mjera suzbijanja muha u gradskoj sredini je adekvatni i redoviti odvoz i zbrinjavanje otpada i zatrpavanje deponija otpada. Ukoliko nema mogućnosti za održavanje redovitog pranja kontejnera za prikupljanje smeća mogu se kao i do sada odraditi akcije prskanja kontejnera. Dezinfekcijom će se obuhvatiti spremnici krutog otpada (kontejneri) i njihova neposredna okolica, te eventualni divlji deponiji otpada.

Izvršit će se 3 obrade u razdoblju od srpnja do listopada u razmacima 3 - 4 tjedna. Obrada će se izvršiti metodom prskanja ili LV raspršivanja dozvoljenim biocidnim pripravcima.

3. MJERE OPREZA

Izvoditelj će se pridržavati mjera opreza povezano s pandemijom SARS-CoV-2 s općenitim preporukama koje je objavio HZJZ.

Izvoditelj adulticidne dezinfekcije komaraca će obavijestiti građane o mjerama opreza uslijed neželjenog rasapa (drifta) insekticidnih čestica. Astmatičari i alergične osobe upozorit će se na zatvaranje prozora. Adulticidna dezinfekcija tigrastog i običnog komarca provest će se u noći i oko svitanja i tijekom dana u naseljima pa ne bi trebalo doći do poklapanja s područjima na kojima borave pčele. Ukoliko postoje takva područja, u dogovoru s pčelarima, mimosi će se područja pčelinje ispaše (najmanje 300 m) ili će se na drugi način zaštititi pčele. Stanovništvo koje suši rublje na otvorenom upozorit će se da ga ukloni odnosno da ga ne izlaže u terminu obrade. Izbjeći će se obrada vrtova s voćem i povrćem u slučaju neodgovarajuće karence i osjetljivosti pojedinih kultura.

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
GRAD OMIŠ
Gradonačelnik

KLASA: 543-01/23-01/02
URBROJ: 2181-7-05-01/1-24-04
Omiš, 25. siječnja 2024. godine

Gradonačelnik
Ivo Tomasović, dipl. oec., v.r.